

ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ ДЕМОКРАТСКОГ НАРОДНОГ САВЕЗА ЗА ОПШТЕ ИЗБОРЕ 2018. ГОДИНЕ

Демократски народни савез (ДНС) на Општим изборима 2018. године има следеће циљеве:

1. постизање резултата који ће обезбиједити учешће у власти ради очувања, јачања и просперитета Републике Српске као и нормализација односа у БиХ;
2. добијање најмање једне од најзначајнијих функција у власти Републике Српске и једне на нивоу заједничких органа Босне и Херцеговине;
3. освајање више од 12 посланичких мандата у Народној скупштини Републике Српске;
4. освајање два посланичка мандата у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ;
5. учешће у органима власти Федерације БиХ.

Да би ти циљеви били остварени, потребно је обезбиједити подршку најмање 100.000 бирача у Републици Српској и неколико хиљада бирача у Федерацији БиХ и Брчко дистрикту БиХ.

Основа, садржај и карактер дјеловања ДНС-а

У својем османаестогодишњем постојању и раду ДНС је постављао само реалне и проводиве циљеве и доприносио да се изгради стабилна, демократска и просперитетна Република Српска. ("Ми нисмо чаробњаци" и чудотворци да бисмо грађанима којима се обраћамо у веома сложеним околностима обећавали чуда и неоствариво.) Такво наше дјеловање и у будућности ће утицати на заштиту органа и институција, очување надлежности Републике Српске и остваривање интереса народа и грађана Републике Српске, упркос свим изазовима којима су они изложени.

ДНС и његови кандидати у предизборним активностима показале да ће ДНС-ови изабрани функционери и даље систематски, стручно и одговорно рјешавати основна животна питања, а постигнутим резултатима потврдити да будућност Републике Српске, и сваког њеног грађанина, зависи највише од њих самих и спремности да своје знање, вјештине, искуство и добру вољу употријебе за бољи живот цијеле заједнице.

ДНС ће и убудуће показати да су за живот и опстанак људи и нашег народа најважнија, између осталог, следећа питања:

- очување демократских вриједности, националног јединства и онемогућавање преноса надлежности са Републике на институције БиХ, супротно Дејтонском мировном споразуму;
- економски раст и развој, очување природних ресурса, запошљавање (посебно младих), смањење сиромаштва и заштита угрожених категорија;
- борба против криминала и корупције;

- заустављање демографског пада и повећање наталитета;
- владавина права, функционисање органа и институција политичког, правног и економског система;
- знање, образовање, очување националног и културног идентитета.

ОЧУВАЊЕ ДЕМОКРАТСКИХ ВРИЈЕДНОСТИ И НАЦИОНАЛНОГ ЈЕДИНСТВА

ДНС од свог оснивања чврсто стоји на становишту одбране националних интереса који се огледају у заштити и јачању Републике Српске, као гаранта опстанка српског народа у БиХ.

ДНС сматра да је национално јединство предуслов снажне, стабилне и успјешне Републике Српске и њене способности да се развија и даље јача. Због тога, ДНС никада није иницирао, подстицао или подржавао отворену или латентну политичку конфронтацију и није потцјењивао политичке неистомишљенике.

ДНС сматра да је и даље угрожен опстанак Републике Српске, прије свега, њеним економским слабљењем и политичком неслогом, због чега постоји оправдана потреба за консолидацијом политичких прилика како би се постигао јединствен политички одговор на те пријетње. Због тога, ДНС предлаже општи политички и национални консензус о интересима Републике Српске унутар БиХ.

ДНС ће тражити од свих српских парламентарних политичких странака да, одмах након проведених избора и конституисања органа, постигну и потпишу споразум о усаглашеном политичком дјеловању на очувању српских националних интереса и уставне улоге Републике Српске у БиХ. ДНС неће улазити у коалиције или савезе са политичким странкама које не прихвате споразум.

ДНС сматра да је неопходно зауставити пренос надлежности са Републике Српске на органе и институције БиХ, покренути процедуру повратка пренесених надлежности ентитетима, првенствено у областима у којима је формиран велики број агенција, завода, комисија и других тијела која нису остварила очекивани резултат нити су оправдала своје постојање.

За ДНС је неприхватљиво било какво дјеловање које за циљ има нарушавање територијалног интегритета Републике Српске, редукцију њених надлежности гарантованих Дејтонским мировним споразумом и Уставом БиХ, као што није прихватљиво ни тзв. „распакивање Дејтона“ које би имало негативне посљедице на организовање и структуру Босне и Херцеговине. ДНС се снажно залаже само за такву БиХ која је уређена на основама дејтонских уставних рјешења, као заједничка, демократска, правна и високо децентрализована држава коју чине два ентитета и три конститутивна народа.

ДНС одбацује сваки покушај мајоризације и наметања рјешења, јер то може довести до конфликта и још дубље институционалне, уставне и безбједносне кризе у

БиХ. ДНС сматра да заједнички живот у БиХ мора бити лишен сукоба, конфронтација и политичких непријатељстава. Ако се то не може обезбиједити, онда је у БиХ могућ само живот једних поред других, а не једних против других.

ДНС тражи од свих политичких субјеката у Републици Српској и БиХ да у јавном простору дјелују у складу са уставима, законима, начелима подјеле власти, легалитета и легитимитета, политичке једнакости и равноправности и осуђује све облике дискриминације по било којој основи, као и свако екстремно понашање.

ДНС се залаже за поштовање елементарних људских права припадника свих осталих народа у Републици Српској и БиХ, националних мањина и свих грађана, без обзира на њихову вјерску, језичку, националну и политичку припадност.

ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ, ОЧУВАЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА, ЗАПОШЉАВАЊЕ, СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА, ЗАШТИТА УГРОЖЕНИХ КАТЕГОРИЈА

Економски развој

Република Српска је мала земља, али са довољним природним могућностима неопходним за полазну основу властитог економског развоја, социјалне сигурности и унутрашње стабилности. Постојеће ресурсе треба чувати, рационално користити и праведније расподјеливати.

ДНС сматра да се квалитет живота грађана не може мјерити само макроекономском статистиком, већ и квалитетом стварних услова у којима грађани живе, као што власници капитала не могу опште економске услове користити као изговор за лоше плаћање радника, упркос профитабилности њихових бизниса.

ДНС сматра да свако будуће задуживање Републике Српске и сва будућа реструктурирања садашњих дугова морају бити усмјерена на стварање услова за запошљавање посебно младих.

Очување ресурса

ДНС ће, након успостављања нових органа власти, предложити нови закон којим би се успоставио мораторијум на продају или било какво отуђење природних ресурса и дефинисали јасни услови за коришћење постојећих ресурса, у које спадају не само природна богатства: шуме, воде, руде и пољопривредно земљиште, већ и инфраструктурна добра: путеви, жељезнице, производња, транспорт и дистрибуција електричне и топлотне енергије, инфраструктура у телекомуникацијама, власништво над грађевинским земљиштем и сл.

Са очувањем стратешких природних ресурса и изградњом нових индустријских погона, ДНС ће пуну пажњу посветити очувању животне средине у Републици Српској, заштити природе и природних ресурса и еколошком развоју, комуналном уређењу урбаних и руралних подручја Републике Српске.

Запошљавање

Ниска привредна активност ограничила је могућност запошљавања у привредном сектору, а нестабилне економске прилике запослене у том сектору учиниле несигурним. Иако су државни органи и службе постали најпожељнији послодавци, ДНС се залаже да се такав њен статус промијени и да примарни интерес буде стварање услова, иницирање активности и предузимање мјера како би се подстакао реалан привредни раст који обезбјеђује запошљавање грађана у реалном сектору. Због тога се морају градити нове фабрике, отворати предузећа, развијати услуге, стимулисати запошљавање и самозапошљавање, нарочито младих.

Органи власти у којима буде учествовао и ДНС морају донијети конкретне програме запошљавања и самозапошљавања младих, а једна од мјера треба бити и промјена улоге коју је до сад имао Завод за запошљавање. Неопходне су посебне мјере, програми и подстицаји запошљавању на селу, прије свега путем субвенција и формирања посебних фондова за пољоривреду за све оне који се њоме баве, с обзиром да то питање има велики утицај на демографско стање и популациону политику.

ДНС ће учинити све да свака породице има макар једног запосленог члана. Остваривање тог циља треба да спријечи неправилности, злоупотребе и непотизам. ДНС сматра да без обзира да ли се ради о запошљавању у јавном сектору или не, образовни ниво, стручност, искуство и показани резултати морају бити најважнији услов.

Од изузетног значаја је питање ко и како управља државним предузећима, јавним корпорацијама и службама, агенцијама, државним органима и институцијама. ДНС ће тражити пуну одговорност приликом избора кадрова за те функције, као што ће и од других тражити исто понашање.

Реформе у привреди

Стање у привреди се не може побољшати без њеног растерећења и смањења бројних фискалних и парифискалних давања. ДНС подржава Меморандум који је Влада Републике Српске потписала крајем 2017. године са послодавцима о провођењу мјера постепеног растерећења привредног сектора и инсистира на његовом досљедном провођењу. У привредном сектору и даље су неопходне реформе:

- 1) идентификација потенцијала Републике како би се остварили развојни пројекти који имају реалне основе који ће дати најбрже и најбоље ефекте;
- 2) стварање системских услова за стимулисање предузетништва са циљем подстицања унутрашњих потенцијала за развој, запошљавање и самозапошљавање и покретање нових бизниса;
- 3) стварање повољног амбијента за инвестирање у намјери за подстицање развојних пројеката вишег нивоа;
- 4) јачање финансијског сектора, банака, осигуравајућих друштава, фондова, активирање штедне грађана у пословне активности;
- 5) улагање у развој производних капацитета, посебно предузећа, који се заснивају на стратешким потенцијалима Републике, а што ће за резултат имати стратешки и дугорочни развој Републике и промовисање извоза;

б) потпуна реформа државне управе чији резултат мора бити њена ефикасност, рационализација, поједностављење и рушење бирократских баријера које спречавају економски и привредни развој и спутавају предузетништво грађана, а њен рад транспарентан, у функцији грађана и развоја привреде.

Отклањање негативних посљедице приватизације

ДНС подржава одређивање Републике Српске за тржишну привреду, приватизацију индустријских предузећа, финансијских установа и сл, али је против “дивљег“ капитализма и његових погубних посљедица.

ДНС не пристаје на приватизацију стратешких ресурса Републике Српске, те ће своје дјеловање усмјерити ка отклањању негативних посљедица приватизације великог броја предузећа и неуспјешних стечајних поступака, која их није стабилизовала већ омогућила богаћење малог броја људи, масовно губљење радних мјеста, не стицање услова за пензионисање, остављање раднике без било какве радноправне и социјалне заштите.

ДНС заговара систем и праксу државног финансирања социјалне заштите, али истиче да се тај проблем дугорочно рјешава само повећањем запослености.

Животни стандард

ДНС сматра да економски систем и животни стандард грађана треба да се заснивају на раду, а да предузетници и власници капитала тај рад праведније вреднују у складу са законом, ДНС ће посебну пажњу посветити незапосленима и другим материјало угроженим категоријама грађана, посебно пензионерима, кроз раст пензија које би требале порастати и бити усклађиване са растом трошкова живота. То ће захтијевати промјену радног, пензионо-инвалидског и борачког законодавства, система пензионог, здравственог и социјалног осигурања као и улоге фондова у овим областима, за шта ће се и ДНС залагати.

Ефикасан порески систем

ДНС сматра да су порези и доприноси приходи државе из којих она финансира своје функције, а од чега грађани морају задовољавати своје потребе. Порези и доприноси су гаранција да се друштво развија, гради инфраструктура, обезбјеђује и егзистенцијални минимуми.

ДНС ће се залагати за ефикасност у прикупљању, али и транспарентност у трошењу прикупљених пореза и за увођење пореских олакшица, јер се њиме може позитивно утицати на повећање улагања и запошљавање. То подразумијева значајније и дугорочније олакшице приликом оснивања првог предузећа, односно покретања првог бизниса. Такође, ДНС ће се залагати за диференцирану стопу ПДВ, као и прогресивно опорезивање зарада.

БОРБА ПРОТИВ КРИМИНАЛА И КОРУПЦИЈЕ

Република Српска и БиХ немају већег непријатеља од пошаста корупције и криминала. ДНС ће у преговорима са коалиционим партнерима условити подршку, у избору органа власти на било којем нивоу, доношењем ефикасних програма и мјера за борбу против криминала и корупције.

Борба против криминала и корупције даће резултате само уколико је она системска и ако постоји општа политичка воља. У тој борби неопходно је садејство свих контролних, истражних, репресивних и правосудних органа.

ДНС се залаже да се борба против криминала и корупције води прецизним и строгим законима, посебно поштравањем казнене политике, затим повећањем одговорности носилаца јавних функција; снажном политиком одређеношћу за бескомпромисну борбу против корупције запослених у државној управи и јавним предузећима; већом транспарентношћу у трошењу јавних средстава; елиминисањем одлучивања на основу дискреционих права појединаца.

ЗАУСТАВЉАЊЕ ДЕМОГРАФСКОГ ПАДА И ПОВЕЋАЊЕ НАТАЛИТЕТА

У Републици Српској, демографско стање је озбиљно погоршано. Дјеце и младих је све мање, а старијих становника све више. Уколико се хитно не предузму одговарајуће мјере, демографски губици наставиће се и у будућности.

ДНС је свјестан значаја и посљедице популационе ситуације у којој се Република и народ налазе. Стога се залаже за демографску обнову Републике Српске, и да се хитно мора формирати Демографски савјет Републике Српске на челу са предсједником Републике, са члановима из највиших органа власти, науке, струке, медија и других области живота. Циљ популационе политике јесте континуиран раст становништва чије остваривање мора бити најпреча брига и задатак свих нивоа власти.

За ДНС популациона политика своје упориште мора имати у сфери рада, новог запошљања, образовања за повољније тржиште, кредитирања стамбене изградње, здравствене заштите, социјалне политике и другим животним садржајима. У популационој политици морале би се планирати сљедеће мјере и активности:

- породични и дјечији додаци те друге материјалне погодности;
- пореске олакшице зависно од броја дјеце, новчане накнаде мајкама са већим бројем дјеце и др;
- олакшање материнства запосленим женама (продужење породилског одсуства, повећање броја вртића и јаслица, увођење скраћеног радног времена за мајке са малом дјецом, омогућавање женама да се поново запосле, остваривање могућности да отац користи породилско/родитељско одсуство и др);
- накнадама за вријеме коришћења породилског одсуства;

- материнским додатком, помоћи за опрему новорођенчади, директном једногодишњом или вишегодишњом новчаном накнадом приликом рођења дјетета за све мајке, а посебно оне које не раде, додатком за дјецу,
- задовољавањем развојних потреба дјеце;
- предшколским васпитањем и образовањем за дјецу без родитељског старања, дјеце са сметњама у развоју и дјеце на дужем болничком лијечењу;
- васпитно-образовним програмима припремања дјеце за школу;
- боравком, одмором и рекреацијом дјеце у дјечијим одмаралиштима и регресирањем трошкова боравка дјеце у предшколски установама;
- посебном заштитом жене и материнства;
- правом родитеља на породилско одсуство, правом за накнаду плате за вријеме коришћења породилског одсуства у износу посљедњеплате добијене прије отпочињања породилског одсуства;
- правом на могућност рада с половином радног времена (за вријеме док дијете не наврши двије или више година живота и уколико је дјетету потребна појачана њега);
- могућност пензионисања под повољнијим условима за мајке са троје или више дјеце;
- правом жена на паузу у току радног времена за вријеме дојења дјетета;
- забраном послодавцу да не може одбити да прими у радни однос жену која је трудна, нити јој може отказати уговор о раду због трудноће, или због тога што користи породилско одсуство или паузе за дојење дјетета;
- забраном послодавцу да жене, које су у шестом мјесеца трудноће и даље, те које су мајке са дјететом до једне године живота, раде у ноћним смјенама;
- регресирањем боравка дјеце из социјално угрожених породица и дјеце са посебним потребама у предшколским установама;
- стамбеним збрињавање породица са четворо и више дјеце и регресирањем боравка дјеце у дјечијим одмаралиштима.

ДНС сматра да је могуће у наредном мандатном периоду направити најмање по један дјечији вртић у свакој општини, а пројектовати њихову изградњу у свим насељеним мјестима преко 500 становника.

ДНС ће покренути питање промјене организације и надлежности неких министарстава и других јавних служби одговорних за популациону политику.

Проблемима старије популације ДНС ће посвећивати већу демографску пажњу, и спреман је да допринесе налажењу најбољих рјешења.

ВЛАДАВИНА ПРАВА, ФУНКЦИОНИСАЊЕ ОРГАНА И ИНСТИТУЦИЈА ПОЛИТИЧКОГ, ПРАВНОГ И ЕКОНОМСКОГ СИСТЕМА

ДНС сматра да је начело подјеле власти у организацији државне власти неупитно и оно је прва и основна претпоставка владавине права. Сви који врше власт – законодавну, извршну и судску – морају строго примјењивати то начело и дјеловати у

складу са уставима, законима и у границама других овлашћења. И док законодавна и извршна власт, владавину права обезбјеђују поред наведених услова и дјеловањем у складу са политичком вољом и већинским одлучивањем, дотле је владавина права у правосудном систему могућа и проводива једино уколико је он независан од политичких утицаја.

ДНС сматра да нема владавине права уколико сви грађани нису равноправни пред законом, уколико нема једнаког начина пресуђивања у истим ситуацијама, транспарентне и одговорне примјене закона и других прописа, те повјерења грађана у закон, правду и носиоце правосудних функција. Због тога, ДНС ће се залагати за покретање поступка промјене критеријума одабира, начина избора и статуса носилаца функција у правосуђу.

ДНС сматра да у Парламентарној скупштини БиХ треба покренути поступак доношења Закона о Уставном суду БиХ, који и након двије деценије ради по акту којег је сам донио, а који омогућава прегласавање судија из Републике Српске.

ДНС ће заступати став да се уставом, законом и политичким актима грађанима мора гарантовати и практично реализовати право на локалну самоуправу, јер је она њима најближа, и у оквиру ње они непосредно рјешавају своје основне економске, социјалне, културне, комуналне, административне као и друге проблеме. То могу чинити непосредно, или, пак, преко својих изабраних представника.

ДНС сматра да локална самоуправа мора имати више надлежности за изворна и додијељена средстава, своју имовину и још одговорнију јавну локалну управу.

ДНС је спреман да, на основи стручних, научних и анализа практичних искустава, допринесе даљој реформи државне управе и јавног сектора

ДНС подржава улогу и рад независних контролних институција, од инспекција до ревизорских органа и од коалиционих партнера ће тражити да се обавезу на исти однос према тим органима и службама, посебно према деполитизацији њихове функције и кадрова.

ДНС сматра да се Изборни закон БиХ мора промијенити и активно ће учествовати у свим активностима које за циљ имају његове промјене.

ЗНАЊЕ, ОБРАЗОВАЊЕ, ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНОГ И КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА

За ДНС је неприхватљиво умањивање значаја и улоге знања као основног предуслова за друштвени напредак и спреман је да учини све да се тај тренд промијени на боље.

Образовање је сложен и скуп друштвени процес и не може се усавршавати без стабилних извора финансирања. ДНС није за експериментисање у образовању по сваку цијену, јер има довољно позитивних искустава у развијеним државама, али и у нашој традицији. Зато се и залаже за провођење стратегија развоја образовања које је усвојила

Народна скупштина Републике Српске. Евентуалне даљње реформе образовног система морају, прије свега, бити израз потреба нашег народа и Републике, њеног економског и друштвеног развоја. Знање се мора ставити у функцију истраживања и развоја, што подразумијева оснивање нових и јачање постојећих научних и стручних институција. Развој образовних институција Републици ће и обезбиједити активније учешће у међународној подјели рада, привредним и научним достигнућима.

ДНС ће инсистирати да, поред основног, обавезно буде и средње образовање, да се материјално и технолошки ојачају и осавремене образовне установе, те подигне стандард просвјетним радницима у тим установама. За ДНС је наредни мандат довољан период да се плате професорима и наставницима значајније повећају, до нивоа изједначености са платама у јавној управи.

У области предшколског образовања треба повећати обухват дјеце која похађају тај ниво образовања, изградњу нових објеката, нарочито у руралним и мањим насељима и суфинансирати услуге за дјецу из појединих угрожених категорија.

ДНС ће инсистирати на већој усклађености средњошколског и високошколског образовања са потребама тржишта рада строжијим условима за оснивање и добијање дозвола за рад нових високошколских установа или студијских програма, те за смањења хиперпродукције некавалитетних кадрова.

За ДНС, култура и културно стваралаштво, нису „потрошња“, већ најзначајнији елементи за очување српског националног идентитета, битан чинилац друштвеног развоја и оно највредније по чему нас у свијету препознају. Због тога је важна изградња нових и одржавање и постојећих институција из области културе и културног стваралаштва, проводећи усвојене стратегије, политике и легислативу.

ДНС ће посебно доприносити очувању српског језика и ћириличног писма, који су изложени озбиљним изазовима.

ДНС ће подржати оснивање института за проучавање српског језика, културе и историје.

ДНС тражи од органа власти Републике Српске да са Србијом, без одлагања, обезбиједи потписивање декларације о јединственом српском културном простору јер се ради о једном, истом народу.

ДНС ће уложити напоре на рјешавању статуса културних стваралаца и умјетника, те подржати оне умјетничке гране које доприносе промоцији српске културе и културно-историјског наслеђа.

ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

ДНС ће се залагати за рационализацију здравствене мреже с циљем да она обезбиједи квалитетну примарну здравствену заштиту свих грађана; законско регулисање приватне љекарске праксе и њено изједначавање са јавним здравством; законско дефинисање права на одређене видове здравствене заштите и бесплатне

лијекове за поједине категорије осигураника; осавремењивање рада здравствених установа при чему се морају уважити начела солидарности и социјалне једнакости.

ДНС је за праведнију распојелу средстава из Фонда здравствене заштите, а ради спречавања монопола, а подржаће оснивање приватних фондова за здравствену и социјалну заштиту.

ДНС ће се залагати за побољшање статуса здравствених установа и запослених у њима, што ће допринијети задржавање код нас врхунских љекара и професионалног медицинског особља.

ДНС ће се залагати за побољшање положаја жена и младих, и спречавање њихове дискриминације и предузеће све мјере с циљем да они добију значајније мјесто и улогу у политици, привреди, друштвеним дјелатностима.

Важнија политичка питања и изазови

ДНС сматра да теме, као што су европске интеграције, однос према НАТО-у, новој генерацији људских права, судбини Косова и Метохије и сл, треба расправљати и о њима одлучивати на референдуму, као што се то ради у другим државама, са дужом демократском традицијом, са уважавањем политике органа власти Републике Србије.

Бањалука, јун 2018. године